

Преузето са православног сајта: www.lazarica.org.yu

Христо Јанарас

ВЕРА

У свести већине данашњих људи реч вера има врло конкретан садржај: значи прихватање начела и вредности без испитивања, односно саглашавање са неком теоријом или учењем које остаје недоказиво. Верујем у нешто значи: прихватам то чак и ако не разумем. Приклањам главу и потчињавам се ауторитету који није увек религијски него може бити и идеолошки или политички. Често су испод заједничког плашта вере подједнако скривене и религиозна оданост, и идеолошка дисциплина, и политичка потчињеност. Установљена је и парола непознатог порекла коју многи сматрају за квинтесенцију метафизике, а она је, уствари, претпоставка сваке тоталитарности: „Веруј и не истражуј!”

Треба да кажемо недвосмислено да такво схватање вере нема никакве везе са смислом који тој речи придаје јудео-хришћанско Предање. У оквирима тога Предања, вера функционише много више садржајем који је та реч сачувала још и данас у трговини и на пијаци него смислом који јој придају идеолошки мобилисани људи.

Заиста, кад у трговини говоримо о вери, још и данас подразумевамо поверење које у трговачким круговима улива неки трговац. Сви га познају, знају начин и карактер његове трговине, његову доследност у испуњавању обавеза. Ако некад буде принуђен да затражи новац, наћи ће одмах позајмљивача, вероватно и без признанице за новац који ће узети, јер његова личност и његова реч су довољне као залог.

На исти начин трговине и пијаци функционише и вера у оквирима јудео-хришћанског Предања. Ни овде предмет вере нису апстрактне идеје које црпе своју важност из неког непогрешивог ауторитета. Предмет вере јесу конкретне личности у које треба да имаш поверења у оквирима непосредног искуственог односа.

И још конкретније: ако верујеш у Бога, не чиниш то због тога што ти то диктирају некаква теоријска начела или ти некаква институција јемчи Његово постојање. Верујеш у Њега јер ти Његова Личност, Његово лично постојање, улива поверење. Његова дела и историјско „дејствовање” Његови захвати унутар историје чине да желиш лични однос са Њим.

Наравно, однос који утемељује веру може да буде непосредан, али може да буде и посредан. То је као са неком људском личношћу: верујем у некога, имам у њега поверења, кад га сусретнем препознајем га, непосредно сам повезан са њим. Али верујем и у некога кога не познајем лично, ако сведочанства мени поверљивих људи јемче његову веродостојност, као што верујем и уметнику кога никада нисам

уознао, када само његово дело рађа у мени поверење и дивљење за његову личност.

Постоје, дакле, ступњеви у вери напредује се од мање ка већој вери. А тај напредак јесте, изгледа, бескрајна путања. Ма колико да вера делује као потпуна, увек постоје могућности њеног умножавања и сазревања. Она је динамично, увек „несавршиво савршенство". Могли бисмо схематски рећи да она започиње са поверењем у добар глас о једној личности. Продужава се до упознавања са њеним делом и животом. Тада долази до непосредног уверавања јер постоји лични сусрет, општење, непосредан однос. Када се међу нама роди љубав и ерос, тада се вера од једноставног поверења преображава у апсолутно предавање, у беспошtedно самоприношење. А код истинске љубави, што више љубим, то више познајем другога, верујем у њега и предајем се његовој љубави. Та истинска љубавна вера и оданост никада немају краја него је то непрекидно изненађење „откривања" другога, жедно изучавање јединствености његове личности.

Тако бива и са вером у Бога. Она може да започне само из поверења у сведочанство људи који су Га упознали, који су са Њим општили и удостојили се виђења Његовог Лица, из поверења у сведочанство праотаца, светитеља, пророка и апостола о њиховом искуству. Може да напредује до изучавања љубави коју пројављују Његова дела, захвати Његових открићења унутар историје, и Његова реч, која нас руководи до истине. А вера се преображава у непосредну убеђеност и предавање нас самих Његовој љубави онда када се удостојимо да упознамо Његово Лице, нестворену лепоту светлости славе Његове. Тада „божанска љубав" (божански ерос), која се рађа међу нама, постаје динамика преображаја вере „из славе у славу" (II. Кор. 3, 18), непрекидно изненађење откривања, које уништава време.

На било ком ступњу или стадијуму да се налази, вера је чињеница и искуство односа пут коренито различит од интелектуалне убеђености и „објективног" знања. Ако хоћемо да упознамо Бога библијског Предања, Бога Цркве, потребно је да потражимо прави пут, пут вере. Логички „докази" о Његовом постојању, објективни аргументи апологетике, историјска веродостојност извора хришћанског Предања, могу да буду корисна помагала да се у нама роди потреба вере. Али она до вере не доводе нити могу да је замене.

Када нас Црква позива у своју истину, не предлаже нам некакве теоријске ставове које у начелу треба да прихватимо. Позива нас у лични однос, у начин живота који представља однос са Богом или поступно и опитно води у однос са Њим. Тај начин преображава целокупан живот: он индивидуално преживљавање претвара у чињеницу заједнице. Црква је тело заједнице чији чланови не живе свако за себе него у органском јединству љубави са осталим члановима и Христом као главом тела. Верујем у истину Цркве значи: прихватам да се уврстим у „везу љубави" коју она представља, имам поверења у љубав светитеља и Бога, а они ме прихватају са вером са поверењем према мојој личности.

Доспевамо до Бога кроз одређени начин живота, а не кроз одређени начин мишљења. Начин живота је свака органска функција раста и сазревања на пример, начин на који успостављамо однос са својом мајком и својим оцем. Од дојења и првих миловања, од љубави и нежног старања, до свесног општења и прихватања њихове љубави, у дечијој души се тихо и неприметно развија вера у оца и мајку. Тој вези нису потребни логички докази и теоретска аргументација осим у случају да она буде нарушена. Тек тада аргументи и теорије покушавају да надоместе стварност живота.

Преузето са православног сајта: www.lazarica.org.yu